

คำสั่งให้ชดใช้เงิน ... เหตุเพราะ “นายกเทศมนตรี” เป็นคู่สัญญากับเทศบาล

นางสาวจารุณี กิจตระกูล พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
กลุ่มเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการและวารสาร
สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง

ผู้บริหารท้องถิ่นมีหน้าที่ในการบริหารราชการของท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นและต้องไม่กระทำการใดอันมีส่วนได้เสียหรือมีผลประโยชน์ขัดกันในสัญญาที่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นคู่สัญญา

คดีปกครองที่ยกมาเป็นอุทธรณ์ในวันนี้ ... จะทำให้ผู้บริหารท้องถิ่นตระหนักต่อการทำหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและตระหนักถึงบทบาทบัญญัติของกฎหมายที่ห้ามผู้บริหารท้องถิ่น “มีส่วนได้เสียหรือมีผลประโยชน์ขัดกันในสัญญาที่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นคู่สัญญา” ซึ่งการดำเนินการในลักษณะดังกล่าวย่อมทำให้เกิดความเสียหายต่อเทศบาลได้

มูลเหตุเกิดจากนายกเทศมนตรีได้ยื่นข้อหาหุ้นส่วนจำกัด อ. มาทำสัญญาปรับปรุงสำนักงานของเทศบาลเป็นเวลา ๑๐ วัน โดยใช้แรงงานของพนักงานและลูกจ้างของเทศบาล โดยเป็นผู้ลงนามในบันทึกตกลงการจ้าง รวมทั้งออกคำสั่งต่าง ๆ และเมื่องานแล้วเสร็จได้อนุมัติเบิกจ่ายค่าจ้างตามสัญญา แต่ไม่นำเงินไปจ่ายเป็นค่าแรงงานให้พนักงานและลูกจ้าง ต่อมา สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตรวจพบความเสียหาย เทศบาลจึงได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และมีคำสั่งให้นายกเทศมนตรีชดใช้ค่าเสียหาย

หลังจากอุทธรณ์คำสั่งและผู้ว่าราชการจังหวัดยื่นตามคำสั่งที่ให้ชดใช้ค่าเสียหาย

นายกเทศมนตรี (ผู้ฟ้องคดี) จึงนำคดีมาฟ้องเพื่อขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งที่ให้ชดใช้ค่าเสียหาย

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การขอยื่นข้อหาหุ้นส่วนจำกัด อ. เพื่อไปทำงานก่อสร้างโดยมีผู้ฟ้องคดีกับพวกเป็นผู้ดำเนินการ ประกอบกับการที่คนงานของเทศบาล (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ให้การสอดคล้องกันว่าได้รับคำสั่งให้ไปทำงานปุกระเบื้องพื้นห้องสำนักงานเทศบาลโดยผู้ฟ้องคดีมิได้จ่ายค่าแรง จึงเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้แทนของผู้ถูกฟ้องคดีได้เข้าไปมีส่วนได้เสียหรือมีผลประโยชน์ขัดกันในการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งเป็นการมิชอบด้วยกฎหมาย และค่าแรงที่ผู้ฟ้องคดีเบิกมาโดยไม่ได้จ่ายจริงย่อมก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ผู้ฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ดังนั้น คำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายจึงเป็นคำสั่งที่มิชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๓๙/๒๕๖๐)

การที่นายกเทศมนตรีซึ่งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นกระทำการใด ๆ อันมีส่วนได้เสียหรือมีผลประโยชน์ขัดกันในสัญญาที่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นคู่สัญญา เป็นเหตุให้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งและต้องพ้นจากตำแหน่งตามที่กฎหมายกำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๔๘ จตุตศ ประกอบมาตรา ๔๘ ปัญจตศ และมาตรา ๔๘ โสฬส (หรือกรณีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๖๔/๒ ประกอบมาตรา ๖๔) และการที่ผู้บริหารท้องถิ่นมีพฤติการณ์เข้าไปเป็นคู่สัญญากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม (ใช้ชื่อผู้อื่นหรือให้เครือญาติเข้ามาเป็นคู่สัญญา) ถือเป็นกรเข้าไม่มีส่วนได้เสียหรือมีผลประโยชน์ขัดกันในการจัดซื้อจัดจ้างซึ่งเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย และหากมีความเสียหายเกิดขึ้นจะต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย (ปรึกษาคดีปกครองได้ที่สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕ และสืบค้นเรื่องอื่น ๆ ได้จาก www.admincourt.go.th เมนูวิชาการ เมนูย่อยอุทธรณ์จากคดีปกครอง)